

Soluții jurisprudențiale de desființare cu trimitere spre re judecare în procedura camerei preliminare. Aspecte privind administrarea probelor în procedura camerei preliminare

Jurisprudential solutions for annulment with sending for a new judging in the preliminary chamber procedure. Aspects regarding the administration of evidence in the preliminary chamber procedure

Vasile Ioan Vidrighin¹, George-Cătălin Grosu²

Rezumat:

Ne propunem în acest articol, fără a avea pretenția tratării în integralitate a soluțiilor ce se pot pronunța în cadrul contestației în procedura camerei preliminare, să punctăm unele aspecte legate de câteva soluții ale instanțelor pronunțate în procedura camerei preliminare, prin care s-au desființat încheierile judecătorului de cameră preliminară și s-au trimis cauzele spre re judecare. Re judecarea cauzei de către judecătorul de cameră preliminară care a pronunțat hotărârea este un remediu procesual prin care instanța de control judiciar restituie dosarul spre re judecare primei instanțe, în situația în care au fost încălcate unele principii ale procesului penal sau unele principii fundamentale statuate de Convenția Europeană a Drepturilor Omului. Soluțiile pronunțate în sensul desființării cu trimitere spre re judecare, fără a avea un suport normativ procesual penal, au fost întemeiate pe principiile procesului penal și dreptul la un proces echitabil statuat în art. 6 paragraf 3 CEDO și se referă la: modul în care este formulată acuzația prin actul de sesizare - încheierea judecătorului de cameră preliminară de la instanța de fond - , care este lipsit de suficientă claritate și depășește limitele ordonanței de punere în mișcare a acțiunii penale, în condițiile în care nu a existat anterior și o extindere a acțiunii penale; nepronunțarea judecătorului de cameră preliminară de la prima instanță asupra tuturor cererilor și excepțiilor invocate de inculpat în procedura de cameră preliminară; nesoluționarea cererii inculpatului având ca obiect constatarea preinsei privări nelegale de libertate a acestuia pe o perioadă de 40 de ore; nerespectarea normelor de procedură privind comunicarea rechizitoriului. În procedura de cameră preliminară, verificarea legalității administrării probelor de către organele de urmărire penală trebuie să fie realizată, în mod nemijlocit, în contradictoriu cu părțile și persoana vătămată, cu posibilitatea administrării

---

¹ Lector univ. dr., Facultatea de Drept, Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu, email: vasile.vidrighin@ulbsibiu.ro.

² Doctorand, Facultatea de Drept, Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu, email: catalin.grosu@ulbsibiu.ro.

oricăror mijloace de probă. Instanța europeană a statuat, în jurisprudența sa, cu privire la necesitatea analizării atente a procedurilor judiciare prin care se administrează probe în procesul penal, la posibilitatea veritabilă, adecvată și suficientă de a contesta legalitatea probatoriilor produse în faza urmăririi penale, aspecte care presupun, în concret, posibilitatea părților de a utiliza toate mijloacele prevăzute de lege pentru a invoca în apărarea lor fapte sau împrejurări, inclusiv administrarea oricăror mijloace de probă ce ar demonstra nelegalitatea probatoriilor produse de organele de urmărire penală.

Cuvinte-cheie: proces penal, cameră preliminară, Convenție CEDO, rejudecarea procesului.

Abstract: We propose in this article, without claiming to deal in full with the solutions that can be pronounced in the appeal in the preliminary chamber procedure, to point out some aspects related to some solutions of the courts pronounced in the preliminary chamber procedure, by which the decisions pronounced by the preliminary chamber judge were annulled and the cases were sent for retrial. The retrial of the case by the preliminary chamber judge who handed down the judgment is a procedural remedy by which the court of judicial review returns the case for retrial to the first instance, in case some principles of criminal proceedings or some fundamental principles established by the European Convention of Human Rights have been violated. The solutions pronounced in the sense of abolition with reference to retrial, without having a normative support for criminal proceedings, were based on the principles of criminal proceedings and the right to a fair trial established in art. 6 paragraph 3 of the ECHR and refers to: the manner in which the accusation is formulated by the act of referral - the conclusion of the judge of the preliminary chamber of the merits - which is lacking sufficient clarity and exceeds the limits of the order to initiate criminal proceedings, provided that there has not previously been an extension of the criminal action; failure to rule by the judge of the preliminary chamber of the first instance on all the requests and exceptions invoked by the defendant in the preliminary chamber procedure; failure to resolve the defendant's request for the finding of his alleged illegal deprivation of liberty for a period of 40 hours; non-compliance with the procedural norms regarding the communication of the indictment. In the preliminary chamber procedure, the verification of the legality of the administration of evidence by the criminal investigation bodies must be carried out, directly, in contradiction with the injured parties and the injured person, with the possibility of administering any means of evidence. At European level, it has been ruled the need to carefully examine the judicial procedures by which evidence is administered in criminal proceedings, on the true, appropriate and sufficient possibility to challenge the legality of evidence produced in the criminal investigation phase. All these imply the necessity to give the possibility for the parties to use all means provided by law to invoke in their defense facts or circumstances, including the administration of any means of proof that would prove the illegality of the evidence produced by the criminal investigation bodies.

Keywords: criminal lawsuit, preliminary room, ECHR Convention, re-judgment of the cause.

1. Trimiterea cauzei spre rejudecare – motive dezvoltate pe cale jurisprudențială

Faza de cameră preliminară reprezintă o noutate absolută în procesul penal, fiind o fază distinctă de judecată, și nu doar o etapă procesuală a acesteia.³ În cadrul acestei faze, judecătorul de cameră preliminară analizează, verifică, după trimiterea în judecată, competența și legalitatea sesizării instanței, precum și legalitatea administrării probelor și a efectuării actelor de către organele de urmărire penală. În ciuda faptului că în camera preliminară nu se pune în discuție temeinicia acuzației formulate prin actul de sesizare al instanței ori legalitatea sau temeinicia încadrării juridice, respectiv incidența unui impediment al exercitării acțiunii penale dintre cele prevăzute la art. 16 alin. (1) din Noul Cod de procedură penală, importanța acestei faze a fost recunoscută de Curtea Constituțională în deciziile pronunțate în materie⁴. Astfel, în considerarea dreptului la un proces echitabil, camera preliminară trebuie privită ca acea fază procesuală în care activitatea organelor de urmărire penală este supusă unei judecăți efective prin care să se statueze asupra legalității acesteia.

Codul de procedură penală a prevăzut un singur motiv de trimitere spre rejudecare în procedura camerei preliminare, respectiv situația/ipoteza judecării în prima instanță a cauzei fără a fi respectate dispozițiile privind citarea, aspect care rezultă din cuprinsul reglementării căii de atac a contestației. Capitolul III¹ (art. 425¹) a fost introdus în Codul de procedură penală prin art. III pct. 5 din OUG nr. 3/2014, fiind denumit ”Declararea și soluționarea contestației”.

Referindu-ne la soluțiile expres prevăzute de legiuitor ce pot fi pronunțate în această cale de atac, observăm că în situația admiterii contestației formulată împotriva încheierii judecătorului de cameră preliminară, în prima ipoteză se poate dispune desființarea hotărârii atacate și soluționarea cauzei, iar în a doua ipoteză, desființarea hotărârii atacate și dispunerea rejudecării cauzei de către judecătorul sau completul care a pronunțat-o, atunci când se constată că nu au fost respectate dispozițiile privind citarea.

O chestiune interesantă este determinată de incidența unor motive de nelegalitate a încheierii judecătorului de cameră preliminară de la prima instanță din care rezultă lipsa unei judecăți efective a ”fondului” în această etapă procesuală, altele decât nelegala citare. Spre exemplu, în practica judiciară s-a constatat în cadrul soluționării contestației că nu au fost soluționate toate cererile și excepțiile invocate în cauza respectivă sau nu a fost soluționată cererea inculpatului având ca obiect constatarea pretensei privării nelegale de libertate a acestuia pe o perioadă de 40 de ore; nerespectarea normelor de procedură privind comunicarea rechizitoriului ori modul în care este formulată acuzația prin actul de sesizare - încheierea

---

³ M. Udroi, *Procedură penală. Partea specială*, ed. a 5-a, rev. și ad., Editura C.H. Beck, București, 2018, p. 178.

⁴ Curtea Constituțională, Decizia nr. 641 din 11 noiembrie 2014 publicată în M. Of. nr. 887 din 5 decembrie 2014; Curtea Constituțională, Decizia nr. 802 din 5 decembrie 2017 publicată în M. Of. nr. 116 din 6 februarie 2018.

judecătorului de cameră preliminară de la instanța de fond - , care este lipsit de suficientă claritate și depășește limitele ordonanței de punere în mișcare a acțiunii penale, în condițiile în care nu a existat anterior și o extindere a acțiunii penale.

După cum putem observa, legiuitorul nu a identificat toate soluțiile posibile la momentul redactării textului articolului 425¹ alin. 7 pct. 2 lit. b din Codul de procedură penală, care ar impune trimiterea cauzei spre rejudecare, revenind judecătorilor sarcina de a soluționa cauzele în acord cu dreptul la un proces echitabil garantat de art. 6 din Convenția europeană a drepturilor omului.

Noțiunea de proces echitabil cuprinde atât desfășurarea propriu-zisă a procedurii în fața judecătorului de cameră preliminară, cât și încheierea prin care acesta pronunță o soluție asupra obiectului acestei faze. Precizarea nu este lipsită de relevanță, întrucât așa cum am arătat, în cadrul căii de atac a contestației se poate dispune desființarea încheierii date de judecătorul de cameră preliminară de la prima instanță și rejudecarea cauzei, doar în situația în care se constată că nu au fost respectate dispozițiile privind citarea.

Un examen al practicii judiciare în materie, scoate în evidență că judecătorii de cameră preliminară nu s-au limitat la trimiterea cauzei spre rejudecare doar în ipoteza unei nelegale citări, ci și în cauzele în care procedura din prima etapă a contravenit dreptului la un proces echitabil, fiind identificate mai multe situații din care rezultă incidența încălcării standardelor convenționale. Judecătorii de cameră preliminară au găsit soluții în vederea suplinirii lipsurilor cadrului normativ existent, reușind astfel să dispună trimiterea cauzei spre rejudecare în camera preliminară la instanța inferioară, invocând drept temei dispozițiile Convenției.

În doctrină⁵ s-au admis drept ipoteze pentru a se trimita cauza spre rejudecare judecătorului de cameră preliminară de la prima instanță, cu titlu de exemplu, următoarele: nerespectarea dispozițiilor privind comunicarea rechizitoriului; incompatibilitatea judecătorului de cameră preliminară în exercitarea acestei funcții judiciare; lipsa unei analize efective a cererilor și excepțiilor, fără a fi pronunțată o soluție asupra lor; respingerea în mod nelegal a cererilor și excepțiilor ca fiind tardiv formulate; judecătorul de cameră preliminară de la prima instanță nu își motivează soluțiile asupra cererilor și excepțiilor ori asupra procedurii de cameră preliminară.

Soluția avansată de doctrină și îmbrățișată de practica judiciară⁶ își găsește justificarea în aceea că doar printr-o astfel de modalitate de administrare a actului de justiție se asigură efectivitatea dublului grad de jurisdicție recunoscut de legiuitor în faza de cameră preliminară, nefiind permis ca fondul acestei proceduri să fie soluționat pentru prima și ultima dată în calea de atac a contestației.

Hotărârile pronunțate în practică scot în evidență justetea extinderii motivelor pentru care se poate dispune trimiterea cauzei spre rejudecare, fără ca prin aceasta să se considere nesocotită interdicția de a nu adăuga la lege.

---

⁵ M. Udroi, *op. cit.*, p. 226-227.

⁶ Tribunalul Sibiu, dosar nr. 296/306/2020, încheierea penală nr. 62/CCP/19.06.2020, nepublicată.

Într-o cauză⁷, instanța de judecată a apreciat că criticile invocate în cadrul contestației în camera preliminară sunt întemeiate, apreciindu-se de către judecătorii de cameră preliminară că judecătorul de cameră preliminară de la prima instanță nu s-a pronunțat asupra tuturor cererilor și excepțiilor invocate de inculpat în procedura de cameră preliminară. Astfel, sub acest aspect nu a fost soluționat fondul cauzei. S-au reținut în considerentele deciziei că *”nu sunt aplicabile în mod explicit prevederile art. 2 din Protocolul adițional nr. 7 la Convenția europeană a drepturilor omului - ”Orice persoană declarată vinovată de o infracțiune de către un tribunal are dreptul să ceară examinarea declarației de vinovăție sau a condamnării de către o jurisdicție superioară”, acestea consacrand dreptul la două grade de jurisdicție în materie penală doar în cazul în care se formulează o acuzație în materie penală împotriva unei persoane ce conduce la condamnarea acesteia de către o instanță și atunci când un tribunal pronunță o hotărâre care conține o declarație de vinovăție (a se vedea cauza Grecu contra României, Hotărârea din 30.11.2016). Or , obiectul procedurii camerei preliminare îl constituie exclusiv verificarea, după trimiterea în judecată, a competenței și a legalității sesizării instanței, precum și verificarea legalității administrării probelor și a efectuării actelor de către organele de urmărire penală. Însă, normele procesual penale cuprinse în art. 347 și 425¹ C.p. p. sunt cele care reglementează dublul grad de jurisdicție în materia procedurii camerei preliminare. În consecință , pentru respectarea dreptului la un proces echitabil, s-a dispus rejudecarea cauzei de către judecătorul de cameră preliminară din cadrul Judecătoriei Sibiu cu privire la excepțiile ridicate de inculpat, după cum urmează: - nelegalitatea administrării procesului verbal de cercetare la fața locului din data de 11.04.2017; - nelegalitatea ordonanței procurorului de confirmare a efectuării în continuare a urmăririi penale față de suspect din data de 31.05.2017 drept efect al pretinsei nerespectări a prevederilor art. 286 alin. (2) Cpp; - nelegalitatea tuturor actelor și măsurilor procesuale ulterioare ordonanței procurorului de confirmare a efectuării în continuare a urmăririi penale față de suspect din data de 31.05.2017 drept efect al posibilei excluderi a procesului verbal de cercetare la fața locului din data de 11.04.2017 și al pretinsei nerespectări a prevederilor art. 286 alin. (2) Cpp; - neregularitatea rechizitoriului din data de 05.01.2018 al Parchetului de pe lângă Judecătoria Sibiu drept efect al posibilei excluderi a procesului verbal de cercetare la fața locului din data de 11.04.2017 și al pretinsei nerespectări a prevederilor art. 286 alin. (2) Cpp.*

Astfel, în temeiul art. 425¹ alin. 7 pct. 2 Cpp s-a admis contestația formulată în cauză împotriva încheierii penale nr. 982 din data de 09.07.2018 și a încheierii penale nr. 451 din data de 19.03.2018 astfel cum a fost îndreptată prin încheierea penală din data de 21.03.2018, toate pronunțate de judecătorul de cameră preliminară din cadrul Judecătoriei Sibiu în dosarul nr. 165/306/2018/a1, pe care le desființează și în consecință s-a dispus reluarea procedurii de Cameră Preliminară începând cu momentul punerii în discuție a cererilor și excepțiilor formulate de către inculpat, prin apărător, ultimul act procedural rămas valabil de la care procesul penal trebuie să-și

---

⁷ Tribunalul Sibiu, dosar nr. 165/306/2018/a1, încheierea penală nr. 82/CCP/05.09.2018, nepublicată.

reia cursul îl reprezintă desemnarea apărătorului din oficiu pentru persoana vătămată din încheierea de ședință din data de 19.02.2018.”

Într-o altă cauză⁸, judecătorii de cameră preliminară din cadrul instanței de control judiciar examinând dosarul au constatat că rechizitoriul Parchetului de pe lângă Judecătoria Sibiu s-a înregistrat pe rolul Judecătoriei Sibiu, iar prin rezoluția judecătorului de cameră preliminară s-a dispus comunicarea acestuia inculpatei la domiciliul procesual ales în Grecia. Deși în citativul rechizitoriului, dar și în cea mai recentă declarație de inculpată, aceasta a indicat în mod corect domiciliul procesual ales din Grecia, grefierul din cadrul Judecătoriei Sibiu în momentul în care a efectuat comunicările, în mod eronat, a dispus comunicarea rechizitoriului la 2 adrese greșite din Sibiu (la o adresă, de la care plicul s-a întors cu rechizitoriul și mențiunea ”*destinatar nu mai locuiește la acea adresă, și la cea de a doua adresă plicul s-a întors cu rechizitoriul cu mențiunea ”a fost afișată înștiințarea, destinatar absent”*). *Cu toate acestea, în condițiile unei evidente lipsă de procedură - toate plicurile întoarse, necomunicarea rechizitoriului către inculpată, grefa și judecătorul de cameră preliminară din cadrul Judecătoriei Sibiu nu au procedat la verificarea actelor dosarului, nu au accesat baza de date SEIP pentru verificarea domiciliului inculpatei, nu au efectuat notă telefonică cu aceasta, potrivit art. 257 alin. (1) Cpp, deși inculpata a indicat două numere de telefon la care poate fi contactată pentru lămurirea situației, nu s-a procedat la afișarea înștiințării la ușa instanței, ci prin încheierea penală nr. 812/2018 din data de 31.05.2018 pronunțată de judecătorul de cameră preliminară din cadrul Judecătoriei Sibiu, în baza art. 346 alin. (1) Cpp s-a constatat legalitatea sesizării instanței cu rechizitoriul, a administrării probelor în faza de urmărire penală și a efectuării actelor de urmărire penală, dispunându-se începerea judecării. În plus, nici încheierea penală nr. 812/2018 nu a putut fi legal comunicată inculpatei întrucât a fost trimisă din nou la adrese greșite, potrivit mențiunilor din dovezile de comunicare de la dosar.”*

Judecătorii de cameră preliminară din cadrul instanței de control judiciar au reținut în speță incidența textelor legale prevăzute de art. 264 alin. (1) C.pr.pen. ”Comunicarea altor acte procedurale” raportat la art. 259 alin. (1) -3 C.pr.pen. ”Locul de citare” și art. 347 alin. (4) C.pr.pen., care statuează că ”În soluționarea contestației nu pot fi invocate sau ridicate din oficiu alte cereri sau excepții decât cele invocate sau ridicate din oficiu în fața judecătorului de cameră preliminară în procedura desfășurată în fața instanței sesizate cu rechizitoriu, cu excepția cazurilor de nulitate absolută”. Judecătorii de cameră preliminară din cadrul Tribunalului Sibiu au constatat faptul că prin încheierea penală nr. 812/31.05.2018 a Judecătoriei Sibiu s-a început judecata în cauză cu nerespectarea normelor de procedură privind comunicarea legală a rechizitoriului, ceea ce conduce la nesocotirea a înseși Camerei Preliminare, care conferă inculpatului și celorlalte părți, persoane vătămate, dreptul de a formula cereri sau excepții pentru ca judecătorul de cameră preliminară să procedeze la verificarea competenței, a

---

⁸ Tribunalul Sibiu, dosar nr. 3796/306/2018/a1, încheierea penală nr. 74/CCP/08.08.2018, nepublicată.

legalității sesizării instanței, precum și la verificarea legalității administrării probelor și a efectuării actelor de către organele de urmărire penală.

Inculpatei nu i-a fost comunicat rechizitoriul, motiv pentru care a fost privată de această posibilitate de a-și formula apărări în cadrul Camerei Preliminare, încălcându-se în această modalitate dreptul la un proces echitabil prevăzut de art. 8 C.pr.pen., în componenta sa cu privire la dreptul la apărare prevăzut de art. 10 C.pr.pen. raportat la art. 6 din Convenția europeană a drepturilor omului. Tocmai această situație a determinat-o pe inculpată să formuleze contestație împotriva încheierii penale nr. 812/2018 din data de 31.05.2018 a Judecătoriei Sibiu, în care să își prezinte argumentele, dar și să formuleze cereri și excepții. În legătură cu toate celelalte aspecte invocate de către inculpată, care nu privesc comunicarea rechizitoriului, ci legalitatea sesizării instanței, a administrării probelor și a efectuării actelor de către organele de urmărire penală, judecătorii de cameră preliminară din cadrul Tribunalului Sibiu au dorit să sublinieze faptul că nu le pot analiza în cadrul prezentei contestații, întrucât s-ar încălca principiul dublului grad de jurisdicție prevăzut de art. 2 din Protocolul adițional nr. 7 la Convenția europeană a drepturilor omului, fiind invocate pentru prima dată în calea de atac, dar și art. 347 alin. (4) C.pr.pen. „În soluționarea contestației nu pot fi invocate sau ridicate din oficiu alte cereri sau excepții decât cele invocate sau ridicate din oficiu în fața judecătorului de cameră preliminară în procedura desfășurată în fața instanței sesizate cu rechizitoriu, cu excepția cazurilor de nulitate absolută.” A fortiori, viciile de procedură prezentate în considerentele de mai sus, ar conduce, în lipsa unei soluții de trimitere a cauzei spre rejudecare, la o soluționare a cererilor și excepțiilor privind legalitatea și loialitatea urmăririi penale pentru prima și ultima dată de către instanța de control judiciar, a cărei funcție de control ierarhic ar fi lipsită de substanță în lipsa unei judecăți efective în primă instanță. În același sens s-a pronunțat și Înalta Curte de Casație și Justiție, secția penală, prin încheierea nr. 60 din 2015.

Pentru toate aceste considerente de fapt și de drept, judecătorii de cameră preliminară din cadrul Tribunalului Sibiu au apreciat că se impune constatarea nerespectării dispozițiilor legale privind citarea, lato sensu, astfel că în temeiul art. 425¹ alin. 7 pct. 2 lit. b C.pr.pen., au admis contestația formulată de contestatoarea - inculpată împotriva încheierii penale nr. 812/2018 din data de 31.05.2018 pronunțată de judecătorul de cameră preliminară din cadrul Judecătoriei Sibiu în dosarul nr. 3796/306/2018/a1 , pe care au desființat-o în întregime și au dispus rejudecarea cauzei de către judecătorul de cameră preliminară din cadrul Judecătoriei Sibiu. S-a dispus reluarea procedurii de cameră preliminară începând cu momentul comunicării legale a rechizitoriului către inculpata pentru ca aceasta să aibă posibilitatea formulării de cereri și excepții cu privire la legalitatea sesizării instanței, a administrării probelor și a efectuării actelor de către organele de urmărire penală.

În practica judiciară⁹, s-a admis ca motiv pentru rejudecarea cauzei de către judecătorul de cameră preliminară și omisiunea instanței de a se pronunța asupra cererii formulate de inculpat având ca obiect constatarea pretinsei privării nelegale de libertate a acestuia pe o perioadă de 40 de ore. Astfel, în ceea ce privește cererea privitoare la constatarea caracterului nelegal al privării de libertate a contestatorului, ca urmare a comunicării, la data de 18.01.2020 ora 16,35 a dispoziției de înlocuire a măsurii arestului la domiciliu cu măsura controlului judiciar, în contextul în care măsura controlului judiciar a devenit executorie cu 40 de ore anterior momentului comunicării, judecătorii de cameră preliminară de la instanța de control judiciar, analizând cuprinsul încheierii atacate, au constatat că judecătorul de cameră preliminară de la instanța de fond nu a cuprins în motivarea încheierii niciun considerent privitor la acest aspect, deși el a fost invocat în mod expres de către contestator, în cuprinsul cererilor și excepțiilor, la punctul 3. În aceste condiții, judecătorii de cameră preliminară de la instanța de control judiciar au constatat că judecătorul de cameră preliminară de la prima instanță nu s-a pronunțat asupra tuturor cererilor și excepțiilor invocate de inculpat în procedura de cameră preliminară și în acest fel nu a fost soluționat fondul cauzei. În atare situație, remediul procesual este cel al trimiterii cauzei spre rejudecare la judecătorul de cameră preliminară de la prima instanță pentru a se pronunța cu privire la această cerere a inculpatului, în caz contrar fiind încălcat dublul grad de jurisdicție în condițiile în care instanța de control judiciar s-ar pronunța asupra acestei cereri pentru prima și ultima dată, ori funcția de control ierarhic ar fi lipsită de substanță în lipsa unei judecăți efective în primă instanță. În consecință, s-a dispus reluarea procedurii de cameră preliminară începând cu momentul punerii în discuție a acestei cereri formulate de inculpat, ultimul termen procedural rămas valabil de la care procesul penal trebuie să își reia cursul îl reprezintă stabilirea termenului pentru soluționarea cererii și citarea părților.

Într-o altă cauză¹⁰ s-a apreciat ca motiv pentru trimiterea dosarului spre rejudecare și situația în care modul cum este formulată acuzația prin actul de sesizare - încheierea judecătorului de cameră preliminară de la instanța de fond - , este lipsit de suficientă claritate și depășește limitele ordonanței de punere în mișcare a acțiunii penale, în condițiile în care nu a existat anterior și o extindere a acțiunii penale. În cauza dată, ordonanța de clasare a procurorului a fost desființată, iar judecătorul de cameră preliminară a dispus începerea judecății reținând că în timpul urmăririi penale a fost pusă în mișcare acțiunea penală împotriva celor 2 inculpați. În motivarea încheierii judecătorului de cameră preliminară de la prima instanță s-au reținut o serie de argumente pentru care s-a dispus o asemenea soluție. Inculpații au formulat contestație, criticând soluția pentru lipsa de claritate a acuzației, inclusiv pentru nerespectarea dreptului la un proces echitabil.

---

⁹ Tribunalul Sibiu, dosar nr. 296/306/2020/a1, încheierea penală nr.62/CCP/19.06.2020, nepublicată.

¹⁰ Tribunalul Sibiu, dosar nr. 8635/306/2018, încheierea penală nr. 124/CCP/18.12.2020, nepublicată.

Judecătorii de cameră preliminară de la instanța de control ierarhic au admis contestația, reținând în motivare faptul că în cauza respectivă nu există coerență între actele prin care s-a determinat acuzația reținută în sarcina contestatorilor-inculpați, respectiv între ordonanța de punere în mișcare a acțiunii penale din faza de urmărire penală și încheierea judecătorului de cameră preliminară prin care s-a dispus începerea judecării, descrierea acuzațiilor în cele 2 acte diferind, fără a exista o extinderea a urmăririi penale făcută de procurorul de caz. Apoi, s-a avut în vedere modul lacunar în care judecătorul de cameră preliminară de la instanța de fond a descris acuzația pentru care a dispus începerea judecării, lipsind referiri concrete la locul și timpul săvârșirii faptei, dar și fără suficientă claritate, neexistând o descriere în drept distinctă a infracțiunilor reținute (de tipul *inculpatul (...) în calitate de (...) în data de(...). a îndeplinit/nu a îndeplinit(...)., împrejurări care au condus la decesul numitului(...). în data de(...)*), ci doar o stare de fapt generală apreciată relevantă de respectivul judecător.

În motivarea încheierii judecătorilor de cameră preliminară de la instanța ierarhică de control s-a reținut că *"Din interpretarea coroborată a prev. art. 307 Cpp, art. 10 Cpp și art. 108 Cpp rezultă că acuzația trebuie prezentată într-o modalitate adecvată pentru ca suspectul/inculpatul să își poată pregăti apărarea, astfel încât să se realizeze caracterul echitabil al procedurilor penale.*

În același timp însă, prin informarea suspectului/inculpatului trebuie realizat un echilibru între drepturile acestuia și interesul general, astfel încât suspectul/inculpatul să își poată exercita în mod efectiv dreptul la apărare, dar având în vedere și nevoia de a nu aduce atingere anchetei prin dezvăluirea unor informații despre activități cu caracter nepublic.

Caracterul adecvat al informării trebuie apreciat în funcție de stadiul cercetărilor, astfel încât să reflecte elementele esențiale ale acuzației așa cum este formulată în momentul în care este îndeplinită procedura.

Judecătorul soluționează acțiunea penală în limitele situației de fapt și ale încadrării juridice fixate prin ordonanța procurorului de punere în mișcare a acțiunii penale.

Totodată, acuzația în materie penală trebuie prezentată într-o modalitate adecvată, astfel încât să se asigure exercitarea efectivă a dreptului la apărare ca și componentă a dreptului la un proces echitabil în conformitate cu standardele CEDO.

În cauza Adrian Constantin împotriva României, Curtea EDO a reamintit (cu referire la cauza Pelissier și Sassi împotriva Franței, Marea Camera, nr. 25444/94, CEDO 1999-II) că dispozițiile art. 6 par. 3 din Convenția EDO exprimă necesitatea acordării unei atenții deosebite notificării "acuzației" aduse persoanei în cauza. Art. 6 par. 3 lit. a) îi recunoaște acuzatului dreptul de a fi informat nu doar cu privire la cauza acuzației, adică la faptele materiale de care este acuzat și pe care se bazează acuzația, dar și cu privire la încadrarea juridică a faptelor, și aceasta în mod detaliat. Sfera de aplicare a acestei dispoziții trebuie apreciată, în special, în lumina celui mai general drept la un proces echitabil garantat la art. 6 par. 1 din CEDO. În materie penală, o informare precisă și completă cu privire la acuzațiile aduse unui acuzat este o condiție esențială a echității procedurii. Dispozițiile art. 6 par. 3 lit. a) nu impun

nicio formă deosebită de informare a acuzatului cu privire la natura și cauza acuzației care i se aduce, însă dreptul de a fi informat cu privire la natura și cauza acuzației trebuie analizat în lumina dreptului acuzatului de a-și pregăti apărarea.

Încheierea prin care judecătorul de cameră preliminară admite plângerea împotriva soluției de clasare și dispune începerea judecării constituie actul de sesizare a instanței.

Ordonanța de punere în mișcare a acțiunii penale continuă să își producă efectele iar judecătorul de cameră preliminară poate dispune începerea judecării numai cu privire la persoana care a avut calitatea de inculpat și numai pentru faptele pentru care în cursul urmăririi penale a fost pusă în mișcare acțiunea penală.

Judecătorii de cameră preliminară de la instanța de control judiciar apreciază că modul în care este formulată acuzația prin actul de sesizare a instanței – încheierea judecătorului de cameră preliminară de la instanța de fond – nu întrunește aceste exigențe, fiind lipsit de suficientă claritate și depășind limitele ordonanței de punere în mișcare a acțiunii penale, în condițiile în care nu a existat anterior și o extindere a acțiunii penale. Aceste neregularități nu pot fi remediate în prezenta cale de atac, fiind necesară respectarea dublului grad de jurisdicție aplicabil prezentei cauze.

În mod subsecvent, o pronunțare asupra celorlalte cereri prin care s-au invocat aspecte de nelegalitate și netemeinicie de către contestatori, se impune a parcurge același traseu procesual, urmând a face obiectul rejudecării. De altfel, se observă că soluția judecătorului de cameră preliminară de la instanța de fond asupra legalității administrării probelor și a actelor de urmărire penală efectuate în dosarul nr. 349/P/2017 al Parchetului de pe lângă Tribunalul Sibiu nu a fost precedată de analiza sau dezbaterii unor cereri sau excepții.” În consecință, în temeiul art. 425¹ alin. 7 pct. 2 lit. b Cpp raportat la art. 341 alin. (1) lit. b Cpp, au fost admise contestațiile formulate de contestatorii – inculpați împotriva încheierii penale nr. 524/12.06.2020 pronunțată de judecătorul de cameră preliminară din cadrul Judecătoriei Sibiu în dosarul nr. 8635/306/2018 , care a fost desființată în întregime și în consecință s-a dispus rejudecarea cauzei de către judecătorul de cameră preliminară din cadrul Judecătoriei Sibiu, dispunându-se reluarea judecării cauzei începând cu momentul dezbaterii plângerii formulate de intimații – persoane vătămate.

Observând aceste motive de trimitere a dosarelor spre rejudecare în procedura camerei preliminare, neprevăzute expres de legislația procesual penală, apreciem că s-ar impune o modificare legislativă care să cuprindă și asemenea ipoteze care să vizeze asigurarea efectivă a dreptului la un proces echitabil și a dreptului la două grade de jurisdicție, astfel încât instanțele să nu mai fie nevoite să recurgă la aplicarea directă a Convenției.

2. Administrarea probelor în faza de cameră preliminară, ca efect al Deciziei nr. 802/2017 pronunțată de Curtea Constituțională

Administrarea probelor în faza de cameră preliminară a fost reglementată în cuprinsul art. 345 alin. (1) din Codul de procedură penală, potrivit căruia erau admisibile doar înscrisuri noi.

Prin Decizia nr. 802/2017 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 342 și art. 345 alin. (1) din Codul de procedură penală, Curtea Constituțională a României a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că soluția legislativă cuprinsă în art. 345 alin. (1) din Codul de procedură penală, care nu permite judecătorului de cameră preliminară, în soluționarea cererilor și excepțiilor formulate ori excepțiilor ridicate din oficiu, să administreze alte mijloace de probă în afara „oricăror înscrisuri noi prezentate” este neconstituțională.

Prin urmare, în prezent, dacă în fața judecătorului de cameră preliminară se invocă cereri sau excepții referitoare la administrarea probelor, acesta poate să încuviințeze orice mijloace de probă (nu doar înscrisuri noi) pentru a aprecia asupra legalității probelor contestate.

Practic, Curtea Constituțională a subliniat că probele reprezintă elementul central al oricărui proces penal, procedurile legale de administrare a acestora garantând faptul că realitatea obiectivă este reflectată în probele astfel obținute. Momentul procesual, reglementat expres de normele în vigoare, în care, în cursul procesului penal, se verifică legalitatea administrării probelor de către organele de urmărire penală este cel al camerei preliminare (art. 342 din Codul de procedură penală), în acest sens, instanța de control constituțional reținând că verificarea legalității administrării probelor este atributul exclusiv al judecătorului de cameră preliminară, acesta procedând în mod suveran asupra stabilirii legalității administrării probelor și a efectuării actelor de urmărire, fiind singurul care poate aprecia asupra acestor elemente¹¹, actele pe care acesta le îndeplinește având o influență directă asupra desfășurării și echității procesului propriu-zis. Odată începută judecata, judecătorul fondului nu mai poate aprecia asupra probelor excluse, dar nici asupra legalității administrării probelor ce au rămas câștigate procesului. După rămânerea definitivă a soluției dispuse de judecătorul de cameră preliminară, nu mai există niciun temei legal în baza căruia inculpatul să poată ridica cereri ori excepții referitoare la aspecte deja analizate în camera preliminară.

Din această perspectivă, în cursul judecății nu s-ar mai putea aprecia asupra legalității administrării probelor ce au rămas câștigate procesului, de vreme ce nu este admisibil a se face proba împotriva unor aspecte definitiv validate, după încheierea procedurii de cameră preliminară, cu privire la legalitatea administrării probațiunii realizată de către organele de urmărire, operând autoritatea de lucru judecat.

Prin decizia Curții Constituționale anterior menționată nu s-a modificat obiectul de analiză al camerei preliminare, acesta rămânând limitat la analiza legalității probatoriului, iar nu al temeiniciei soluției de trimitere în judecată. Deși judecătorul de cameră preliminară nu trebuie să se pronunțe cu privire la temeinicia unei „acuzății în materie penală”, așa cum a stabilit și Curtea în

---

¹¹ Curtea Constituțională, Decizia nr. 641 din 11 noiembrie 2014, paragraful 59, publicată în M. Of. nr. 887 din 5 decembrie 2014.

jurisprudența sa¹², actele pe care le îndeplinește au o influență directă asupra desfășurării și echității procedurii ulterioare, inclusiv asupra procesului propriu-zis, putând fi decisive pentru stabilirea vinovăției/nevinovăției inculpatului. Astfel, prin reglementarea posibilității administrării și a altor probe decât înscrisurile noi, s-a avut în vedere legătura intrinsecă între legalitatea probelor și soluționarea fondului cauzei, întrucât ignorarea acesteia l-ar plasa practic pe inculpat în imposibilitatea de a răsturna prezumția de legalitate a unor probe ce nu pot fi combătute decât prin administrarea unor alte mijloace probatorii.

Prin urmare, administrarea probelor în procedura de cameră preliminară de la prima instanță se poate realiza prin următoarele procedee probatorii: ascultarea părților, a martorilor, confruntarea lor; ridicarea de obiecte, de urme și de înscrisuri cu ocazia cercetării la fața locului și a perchezițiilor; înregistrările audio, video și fotografii; efectuarea de constatări tehnico-științifice și medico-legale, de expertize, etc.

Simpla susținere a existenței unei pretinse nelegalități în administrarea unei probe nu conduce automat la administrarea altor probe, inculpatul trebuind să aducă în fața judecătorilor un minim de argumente ori probe din care să rezulte că ar plana o suspiciune asupra legalității administrării probelor contestate.

Cu privire la legalitatea administrării probelor și a actelor efectuate, s-a precizat că judecătorul de cameră preliminară face o analiză a probelor și a actelor prin prisma respectării dispozițiilor legale, verificările rezumându-se la respectarea condițiilor procedurale în administrarea unui mijloc de probă. Astfel, obiectul probei este subsumat obiectului fazei camerei preliminare, care include și verificarea legalității activității organelor de urmărire penală.

Art. 97 alin. (1) din Codul de procedură penală definește noțiunea de ”probă” ca fiind ”*orice element de fapt care servește la constatarea existenței sau inexistenței unei infracțiuni, la identificarea persoanei care a săvârșit-o și la cunoașterea împrejurărilor necesare pentru justa soluționare a cauzei și care contribuie la aflarea adevărului în procesul penal.*”

Totuși, cum în faza de cameră preliminară nu este pusă în discuție temeinicia acuzației adusă inculpatului, va constitui probă orice element de fapt care servește la constatarea existenței sau inexistenței încălcării dispozițiilor legale de către organele de urmărire penală cu ocazia efectuării actelor de urmărire sau cercetare penală.

În literatura de specialitate¹³ s-a considerat că prin încălcarea normelor procesual penale privind activitatea de urmărire penală, procedeele probatorii, mijloacele de probă sau probele derivate din acestea nu pot fi avute în vedere la soluționarea pe fond a acuzației penale, datorită faptului că ele sunt rezultatul încălcării legii. Astfel, administrarea probelor în vederea verificării legalității actelor întocmite de organele de urmărire penală nu reprezintă doar o posibilitate, ci și o obligație, judecătorului de cameră preliminară revenindu-i sarcina de a apela

---

¹² Cauza *Vera Fernandez-Huidobro contra Spaniei*, nr. 74181/01, hotărâre din 06.01.2010, parag. 111.

¹³ I. Rusu, *Efectele Deciziei Curții Constituționale nr. 51/2016 în procesul penal român*, Universul Juridic Premium nr. 2/2021.

la toate mijloacele de care dispune în acest sens pentru realizarea obiectului acestei faze a procesului penal.

În practica judiciară¹⁴, s-a admis în procedura camerei preliminare, în vederea verificării legalității mijloacelor de probă administrate în faza de urmărire penală, cererea de audiere în calitate de martori a specialiștilor antifraudă.

În aceeași cauză, într-o încheiere anterioară¹⁵, judecătorul de cameră preliminară a încuviințat și efectuarea unei expertizei grafologice privind ordonanțele olografe ale procurorului de caz, încuviințând și stabilind ca și obiectiv: ”să se stabilească datele la care au fost scrise fiecare din ordonanțele date 27.05.2014, 20.08.2014 și respectiv 26.02.2015 sau, în caz de imposibilitate a stabilirii datelor la care acestea au fost întocmite, a succesiunii temporale a acestora precum și a vechimii scrisului”.

În cadrul altei încheieri de ședință¹⁶, judecătorul de cameră preliminară a admis cererea inculpaților și a pus în vedere Direcției de Investigare a Infraacțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism să indice dacă persoanele nominalizate de D.C.C.O. ca fiind acelea care au efectuat audierile de persoane și perchezițiile domiciliare din cauza respectivă aveau, la data efectuării acestora, aviz de organ al poliției judiciare, data emiterii acestui aviz precum și data eventualelor prelungiri.

În cadrul aceluiași dosar, prin încheiere¹⁷, s-au mai emis adrese către DIICOT și SRI, urmând ca această unitate de parchet și serviciu să răspundă la următoarele întrebări și să comunice judecătorului de cameră preliminară următoarele: ”să comunice instanței întreaga corespondență purtată între DIICOT și SRI în legătură cu instrumentarea dosarului penal, având în vedere că potrivit Protocolului, implicarea SRI-ului în activitatea de urmărire penală s-a făcut în baza unei corespondențe scrise purtate între cele două părți semnate; să comunice care este temeiul legal în baza căruia instrumentarea dosarului penal s-a făcut cu sprijinul SRI-ului sau a mai multe instituții; să comunice în concret în ce a constatat sprijinul SRI-ului în efectuarea actelor de urmărire penală în dosarul respectiv; să comunice care sunt informațiile furnizate de SRI, ca urmare a activităților operative, cu relevanță juridică, raportat la obiectul inculpării în dosarul respectiv; să comunice toate datele, informațiile și documentele puse de SRI sau alte instituții la dispoziția DIICOT în sprijinirea documentării acuzațiilor; să comunice dacă în dosarul respectiv SRI a pus la dispoziția DIICOT informații obținute în virtutea protocoalelor încheiate cu alte instituții; să comunice dacă SRI a asigurat punerea în executare a tuturor autorizațiilor de interceptare emise în dosarul respectiv; să comunice dacă SRI a comunicat DIICOT rezultatele integrale ale punerii în executare a autorizațiilor (toate convorbirile sau comunicările efectuate)

---

¹⁴ Tribunalul Mureș, dosar nr. 2221/102/2018/a1, încheierea din 25.06.2020, nepublicată.

¹⁵ Tribunalul Mureș, dosar nr. 2221/102/2018/a1, încheierea din 5.09.2019, nepublicată.

¹⁶ Tribunalul Mureș, dosar nr. 2221/102/2018/a1, încheierea din 14.12.2020, nepublicată.

¹⁷ Tribunalul Mureș, dosar nr. 2221/102/2018/a1, încheierea din 14.11.2019, nepublicată.

sau dacă aceste au fost comunicate selectiv; să comunice dacă pe parcursul urmăririi penale DIICOT a primit informații clasificate, care sunt persoanele care au avut acces la aceste informații clasificate și în caz afirmativ, dacă aceste informații au fost introduse în dosarul respectiv în urma declasificării.”

Printr-o altă încheiere¹⁸ s-a dispus admiterea cererii de declasificare a unei adresei S.R.I. și a anexelor acesteia, având în vedere considerentele Deciziei nr. 21/2018 a Curții Constituționale (paragrafele 70-72), solicitându-se instituției care a dispus clasificarea acestora, respectiv S.R.I., să procedeze la declasificarea acestora și comunicarea în format declasificat la dosarul cauzei a acestora, totodată dispunându-se și efectuarea unei adrese către DIICOT pentru a răspunde următoarelor întrebări: *”dacă SRI a selecționat, a decelat, a redat integral sau parțial interceptările în vederea redactării în format letric; dacă procurorul a redactat interceptări ori acestea au fost executate și redactate în integralitate de SRI”*.

Administrarea probelor în procedura camerei preliminare nu este limitată doar la cererile care vizează nelegalitățile privind probatoriul administrat de către organele de urmărire penală, ci implică și alte aspecte supuse analizei judecătorului de cameră preliminară, care se circumscriu obiectului acestei faze.

Astfel, într-o altă cauză¹⁹ judecătorul de cameră preliminară a reținut că *”trebuia pusă în discuție excepția cu privire la privarea nelegală de libertate a inculpatului V. D. A., la momentul înlocuirii măsurii preventive, fiind singurul aspect rămas de discutat după trimiterea cauzei spre rejudecare în procedura de cameră preliminară(...) Judecătorul de cameră preliminară constată că se invocă faptul că în perioada 16.01- 18.01. a avut loc o privare nelegală de libertate de aprox. 40 ore(...) Totuși având în vedere că se invocă o privare nelegală de libertate, iar la dosar nu se regăsește dovada comunicării cu data și ora la care s-a făcut efectiv comunicarea pune în discuție amânarea cauzei și emiterea unei adrese către IPJ Sibiu-Biroul Supraveghere Judiciară cu solicitarea ca până la termenul de judecată acordat să comunice la dosar copia dovezii de înmânare a rămânerii definitive a încheierii și ora la i s-a adus la cunoștință inculpatului.”*

Toate aceste aspecte au determinat judecătorul de cameră preliminară să dispună *”efectuarea unei adrese către IPJ Sibiu-Biroul Supraveghere Judiciară cu solicitarea ca până la termenul de judecată acordat să comunice la dosar copia dovezii de comunicare a adresei prin care s-a transmis rămânerea definitive a încheierii nr. 45 din 15.01.2020 pronunțate în dosarul nr. XXX/306/2020/a1.1, precum și a dovezii de comunicare a minutei către inculpatul V. D. A., conținând data și ora la acesta a luat efectiv la cunoștință despre conținutul acesteia.”*

Argumentul principal pentru care Curtea Constituțională a constatat că textul art. 345 alin. (1) din Noul Cod de procedură penală este neconstituțional a fost acela că dispoziția legală pune într-o imposibilitate obiectivă părțile și persoana vătămată de a contesta în mod efectiv legalitatea probelor, când pentru dovedirea

---

¹⁸ Tribunalul Mureș, dosar nr. 2221/102/2018/a1, încheierea din 5.09.2019, nepublicată.

¹⁹ Judecătoria Sibiu, dosar nr. 296/306/2020/a1*, încheierea din 20.07.2021, nepublicată.

nelegalității probatoriului administrat în urmărirea penală se impune administrarea altor probe în afara înscrisurilor noi prezentate de acești subiecți procesuali.

Din punctul nostru de vedere, în acele situații în care judecătorul de cameră preliminară este investit cu cereri și excepții care ridică probleme din categoria celor avute în vedere de legiuitor prin reglementarea acestei faze procesuale, este necesar ca magistratul să apeleze la toate mijloacele necesare, sub aspect probator, pentru a stabili temeinicia/netemeinicia celor supuse analizei. Astfel, considerăm că este admisibil orice alt mijloc de probă, nu doar înscrisurile noi prezentate, atât pentru dovedirea caracterului nelegal al probatoriului administrat în faza de urmărire penală, cât și a tuturor cererilor și excepțiilor invocate în fața judecătorului de cameră preliminară.

Soluția este în acord și cu Decizia nr. 54 din 14 ianuarie 2009, în care Curtea Constituțională a statuat că „*în domeniul aplicării legii într-o cauză dedusă judecătii, inclusiv în ceea ce privește legalitatea administrării mijloacelor de probă, expert este însuși judecătorul cauzei, care, în virtutea pregătirii sale profesionale și a statutului său de independență, are competența de a decide cu privire la raporturile juridice deduse judecătii, a mijloacelor de probă administrate și a normelor juridice aplicabile.*”²⁰

Cum faza de cameră preliminară nu este limitată doar la verificarea legalității probelor administrate de organele de urmărire penală, în eventualitatea în care admisibilitatea altor mijloace de probă nu s-ar aplica tuturor cererilor și excepțiilor cu care a fost investit judecătorul de cameră preliminară, în mod evident se aduce atingere independenței acestuia în realizarea actului de justiție.

Astfel, verificarea, după trimiterea în judecată, a competenței și a legalității sesizării instanței, precum și verificarea legalității administrării probelor și a efectuării actelor de către organele de urmărire penală, conferă judecătorului de cameră preliminară posibilitatea de a administra orice mijloc de probă, indiferent de obiectul cererilor și excepțiilor formulate de părți și subiecții procesuali principali.

Rolul acestei proceduri este de a prezenta un filtru privind exclusiv aspecte de legalitate asupra cauzei penale. În cursul acestei proceduri nu se analizează temeinicia acuzației, substanța probelor ori numărul lor.

Necesitatea administrării unui probatoriu eficient și complet de către judecătorul de cameră preliminară este singura modalitate prin care se poate realiza exercitarea completă a funcției cu care a fost investit de legiuitor acest organ judiciar. Pentru a se da eficiență dispozițiilor art. 280 alin. (1) din C. proc. pen. potrivit cărora ”*Încălcarea dispozițiilor legale care reglementează desfășurarea procesului penal atrage nulitatea actului în condițiile prevăzute expres de prezentul cod.*”, trebuie să i se poată pune la dispoziție judecătorului de cameră preliminară posibilitatea de a stabili sub toate aspectele împrejurarea din care izvorăște nelegalitatea supusă examinării.

Pentru a opera nulitatea se cer a fi întrunite cumulativ trei condiții:

---

²⁰ Curtea Constituțională, Decizia nr. 54 din 14 ianuarie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 42 din 23 ianuarie 2009.

- să existe o încălcare a legii la momentul efectuării actului respectiv;
- să se fi produs o vătămare a drepturilor părților sau subiecților procesuali;
- nulitatea să nu poată fi înlăturată decât prin desființarea actului.

Verificarea îndeplinirii acestor condiții nu se poate realiza doar în baza unor înscrisuri, așa cum am putut constata în spețele anterior prezentate, existând și situații în care faptul ce trebuie probat impune cu necesitate administrarea unor mijloace de probă specifice (declarații de martor, rapoarte de expertiză, etc.).

În consecință, se poate observa că judecătorii de cameră preliminară, în acord cu deciziile Curții Constituționale, au administrat probe în procedura camerei preliminare tocmai pentru a analiza și verifica cererile și excepțiile invocate de către inculpați prin care aceștia au solicitat constatarea nelegalității administrării unor probe de către organele de urmărire penală și excluderea acestora, constatarea nulității urmăririi penale sau încălcarea altor drepturi fundamentale.

3. Concluzii

Apreciem că soluțiile jurisprudențiale de desființare cu trimitere spre rejudecare în procedura camerei preliminare în cazurile în care sunt încălcate drepturi fundamentale în judecata în camera preliminară în primă instanță, sunt binevenite, iar aplicarea directă a Convenției europene se impune în situațiile vicierei grave a principiilor judecății inițiale. Părțile și subiecții procesuali principali trebuie să beneficieze de efectivitatea drepturilor și garanțiilor reglementate de legiuitor prin instituirea acestei noi faze a procesului penal, iar prin deciziile sale, Curtea Constituțională a sancționat acele prevederi care instituiau un formalism al procedurii desfășurate în fața judecătorului de cameră preliminară. Dezvoltarea pe cale jurisprudențială a unor noi motive de trimitere a cauzei spre rejudecare la judecătorul de cameră preliminară de la prima instanță nu reprezintă altceva decât o recunoaștere a importanței dreptului la un proces echitabil de care trebuie să beneficieze orice persoană. Lacunele legislative nu pot constitui un veritabil impediment pentru garantarea drepturilor recunoscute la nivel convențional, fiind de datoria magistratului de a da aplicabilitate principiului²¹ potrivit căruia Convenția are scopul de a proteja drepturi care nu sunt teoretice sau iluzorii, ci concrete și efective. Reglementarea dublului grad de jurisdicție pentru faza de cameră preliminară impune ca fondul acesteia să fie efectiv analizat și soluționat, atât în prima instanță, cât și în cadrul contestației, nefiind admis ca acest lucru să aibă loc direct în calea de atac. În mod cât se poate de evident trimiterea cauzei spre rejudecare nu poate fi limitată doar la situația în care se constată că nu au fost respectate dispozițiile privind citarea, existând și alte ipoteze, identificate în mod corect de doctrină și practica judiciară ce reclamă necesitatea rejudecării, începând cu prima etapă procesuală.

La mai bine de 3 ani de la momentul la care soluția legislativă cuprinsă în art. 345 alin. (1) din Codul de procedură penală, care nu permite judecătorului de cameră preliminară, în soluționarea cererilor și excepțiilor formulate ori excepțiilor

---

²¹ Cauza *Scordino contra Italiei*, nr. 36813/97, hotărârea din 29.03.2006.

ridicate din oficiu, să administreze alte mijloace de probă în afara „oricăror înscrisuri noi prezentate”, a fost suspendată de drept, încetându-și efectele începând cu data de 23 martie 2018, legiuitorul nu a intervenit pentru modificarea prevederilor atacate. Această pasivitate a puterii legiuitoare a fost complinită de reacția judecătorilor de cameră preliminară care au înțeles să adopte soluții în acord cu Decizia CCR nr. 802/2017, administrând și alte mijloace de probă, în afară de înscrisuri noi, pentru a se stabili respectarea dispozițiilor legale de către organele de urmărire penală cu ocazia administrării probelor. Cu toate acestea, problema nu este în mod definitiv tranșată, de vreme ce există riscul adoptării unor soluții diferite sub aspectul admisibilității altor mijloace de probă în ipoteza în care judecătorul de cameră preliminară este sesizat și cu alte cereri și excepții. În virtutea dreptului la un proces echitabil, considerăm că se impune posibilitatea administrării oricărui mijloc de probă, indiferent de obiectul problemei de nelegalitate cu care a fost investit judecătorul de cameră preliminară.

Referințe

- I. Rusu, *Efectele Deciziei Curții Constituționale nr. 51/2016 în procesul penal român*, Universul Juridic Premium nr. 2/2021
- M. Udriou, *Procedură penală. Partea specială*, ed. a 5-a, rev. și ad., Editura C.H. Beck, București, 2018